

ve punt is men in ta
nte dorpen maar a

men thans drie en
d, heeft zeer zeker
iet, kerkelijke jaloer
espalt doet veelzins
in deze dorpen dat
ijk leven. Men heeft
t over gehad. Men
en geslapen, maar
den en geleden. Het
den pot.
dorpen. En daarom
arenden.

der dorpen geheel
urig en telkens weer
niet zooals het zijn
een groot gedeelte

ep in. Er werd een
himmen geleid. Het
laarom gaat men deze

laarentegen met die
l terge opwaakte
belangstelling in het
maar vacant blijft,
een geschikte predi-

teeder Doleerende
van deze kerken zijn
in grotere steden
ig een veel te klein
elven. Zes predika-
ten voor Rotterdam
en voor Arnhem

doen?
nu achttien eeuwen
had men te worstel-
en. Er stonden geen
Europa tot dat
deed zich in al de
Alpen hetzelfde ge-
dens de Reformatie
men in niet minde
moelijkheid. Ja zelfs
natie in 1834 begon
maals met hetzelfde

wel terecht. Reeds
onze meeste kerken
de Christ. Geref.
s, vijftig jaar na ha-
et vacature, dat
en konden afstaan
op prijs kan worden
n ook bij de Dole-
niet zoo lange ja-
en behoorlijk be-
n zullen aanbree-
candidaat maar zo-
dt; iets wat stelli-

toestand voor v
pijnlijk. Zonder e
kerkelijk niet mo-
oords en der Sac-
kelijk leven hoef-
urt van een predi-
n leesbeurt, ja, h
iet is toch het wa-
oelt een dorpskerk
en in haar eigen
den prediker be-
woont en haar vo-
ilkomene begrijpeli-
r in onze vacan-
te dat men in pla-
leeraar is, er eve-
vacante gemeente
joen.

nen daarom ook is
zulk een exceptie
was, zijn toevele
middelen te neme-
len, zooals het a-
les Woords volgen
treden van oefena-
t voet aan den ker-
t; het beroepen va
rist. Geref. kerke
kerken; het tijdeli-
kerk met een nage-
al mag het gewa-
toos van deze excep-
telijdelijks, toch to-
deren, en het vo-
Geref. kerken, d
ak beter is dan ge-
stisch zijn ten de-
ge plaatselijke ker-

gewone hulpe kom
het getal Dole-
niet twintig toene-
t niet meer dan t
e bieden, wordt d
e ziele en sterf-
rekening laat, t
a vacante plaats

as waarlijk niet a-
n de schaduwrijke
predikanten, op he
Doleantie voorale
neenen, dan o-
en, of men in
en classes wel de-
te doen, om de-
jn er niet, wa-
ngen van een be-
acht is, en waar n
te roepen predi-
ht.

ken en classes zij-
e opleiding van a-
weinig, of misch-
niet elke classes
a goeden aanleg
a de studie te be-
en. Ook in de dag-

der Reformatie hielden de classes zich tel-
kens met dit netelig onderwerp onledig.

Reeds op die wijs konden zonder veel
inspanning een vijftiental candidaten's jaars
meer gereed komen, en kon erlang het
groot aantal dezer kerken voorzien zijn.

Met vijf en twintig candidaten per jaar was
men in betrekkelijk korten tijd waar men
wezen moest.

Thans is dit alles nog veel te veel aan
particulier initiatief overgelaten. Particulieren
ondersteunen het studiefonds voor Zetten.
Van particulieren aard is het Gymnasium
te Amsterdam in zijn hulpe. Particulier is
het studiefonds aan de Vrije Universiteit.
En nu onderschatten we dit particulier initia-
tief wel niet, en loven veeleer den ijver
en de bereidvaardigheid, die zich op dit
terrein openbaart. Maar toch zoo de kerk-
elijke organisatie ook ten deze werken
ging, zou men veel schooner resultaten zien.

Men bedenke toch wel, dat vacante pla-
tzen tegenwoordig voor den dienst des Woords
stellig f 600 's jaars minder betalen, dan ze
anders doen zouden. Stel nu eens dat deze
kerken de helft van deze som, d. i. f 300
's jaars, voor de voorziening in den dienst
des Woords afzonderden, en dat honderd
van de tweehonderd vacante kerken hier
aan meededen, dan gawe dit weer een jaar-
lijksch bedrag van f 30 000, waarvoor allicht
vijf en twintig gymnasia en vijf en twintig
studenten studeeren konden.

Er schuilt hier dus een fout.

Eenerzijds is er een te sterk purisme, dat
niet genoeg gebruik wil maken van de
exceptionele middelen voor den exceptio-
neelen nood. En aan den anderen kant steken
de kerken te weinig de handen uit de
mouwen, om in den bestaanden nood te
voorzien.

Beide nu vinden hun grond in een tek-
ort aan ernst, waarmee men in dezen nood
inleeft.

Men klaagt wel; men wilde het wel an-
ders; en men roept wel om betere dingen,
maar het hartelijk zuchten en roepen tot
den Heere onzen God, en de uit zulk een
gebed vanzelf geboren ijver, om een beteren
toestand voor te bereiden, ontbreekt zeer
zeker niet geheel, maar toch nog in veel
te sterke mate, om ook de vacante kerken
niet de hand in eigen boezem te doen ste-
ken, met de vraag: Wat deed ook onze
kerk, om in dezen nood van Gods kerken
te voorzien?

De heer V. H. uit Groningen vraagt
ons of de Gereformeerde leer over den Kin-
derdop, gelijk die door ons in een reeks
artikelen ontwikkeld werd, niet op alval
der heiligen uitloopt.

Hij redeneert daarbij aldus: Is elk ge-
doopte wedergeboren, en leert toch de
ervaring, dat lang niet alle gedoopten tot
Christus komen, dan moeten deze onge-
loovigen weer tot afval zijn gekomen.

Hierop diene, 1°, dat wij nooit en nergens
gezegd hebben, dat alle gedoopten weder-
geboren zijn, maar alleen dat ze door de
kerk als zoodanig moeten beschouwd wor-
den; wat een hemelsbreed onderscheid
maakt; 2°, dat men zoolang iemand leeft,
niet weet of hij nog niet tot Christus
komen zal; en 3°, dat de Gereformeerde
belijdenis wel een tijdelijken afval der ge-
loovigen mogelijk stelt, maar nooit hun
verval van de genade.

Een inzender gaf ons den wensch te ken-
nen, dat de onderscheidene geschriften, die
van de hand van schrijver dezes het licht
zagen, eerlang verzameld mochten worden
en in een goedkoop volksuitgave onder
het bereik gebracht van den kleinen man.

Reeds meermalen is dit denkbeeld ter
sprake gebracht, en ook door den uitgever
van ons blad overwogen.

Gods bedoelen, naar inhoud en vorm beide.

En zoo ontvangt men dan ook hier in
smakelijken vorm een boek van uitnem-
enden inhoud.

Calvijn komt steeds meer in ere.
Zijn Institutie loopt in twee uitgaven.
De uitgever Donner gaf zijn Apostolische
Zendbrieven in het licht. En nu brengt
Dr. Fransen ons weer zijn Commentaar op
Johannes.

En wat wonder is, nog altoos vinden
deze uitgaven koopers. Nu wel niet zoo
in massa, als de prikkelende romans; maar
toch genoeg om de uitgaven mogelijk te
maken.

En dit nu is in hooge mate verblijdend.
Van een volk, dat voor zulke lectuur nog
een paar gulden nederlegt, is voor de toe-
komst nog, o, zooveel te hopen.

Zulke uitgaven maken het volk degelijk;
verheffen daardoor de prediking tot een ho-
oger standpunt; en verhoogen op die wijs
het peil van geestelijke en algemeene ont-
wikkeling onder ons Christenvolk.

Uit Maassluis schrijft men ons:

Veroorloof mij langs dezen weg eenige opmer-
kingen te maken over uw artikel van verleden
week, aangaande de Maassluische kerkelijke
toestanden.

Wanneer u zoo schrijft van in den regel
hoogstens 500 kerkangere, zou men haast wel
gelooven, dat dit *zouwel 's morgens als 's avonds*
de ene Zondag voor en de andere na het geval
was. Nu, niets is minder waar dan dit. Wat
toch is het geval?

Wanneer er in de groote kerk des Zondags,
zouwel 's morgens als des avonds beide goede
predikanten optreden (altijd van Synodaal stand-
punt bezien) dan zijn er 's morgens 400 en
des avonds 300 menschen ter kerk, ja men
kan het met den besten domine des avonds nooit
verder brengen dan tot ruim 300 hoorders.
En heeft men daarentegen Zondagen waarop *min-
der gewenschte* voorgangers optreden, dan zijn
de cijfers 's morgens slechts *even 300* en
's avonds *ruim 200*. Alleen slechts in het *aller-
hoogstige geval* wanneer 's morgens een der
hoogstgeschattendiensten vervuld daarentegen
's avonds iemand optreedt van *weinig gewenst*,
dan kan alles op die *line marginen* correspondentie,
dan kan wellicht het cijfer van bijna 500 kerk-
angere gehaald worden, doch dan zijn er
's avonds niet meer dan een groote *toe*.

Dit is dan toch iets anders dan in den regel
ten hoogste 500.

Voorts meldt u, dat er *ruim tweemaal* meer
kerkangere zijn bij de Doleerenden, dit is ook
niet geheel juist, want in den morgendienst
bij de Ned. Geref. zijn er bijna altijd *ruim 14*
a 1500 kerkangere, dat is minstens *ginderd*
drimaal meer dan bij de Synodalen, en 's avonds
zijn er ongeveer altijd 1200 bij ons, dat is
viermaal meer.

Uit uwe cijfers M. de R. van 2x500=1000
kerkangere, zou wel eens een verkeerde con-
clusie getrokken kunnen worden en wel door
bij de Ned. Geref. kerk te Maassluis eventueel
predikanten te heroepen, daar men immers
wellicht voor 1000 kerkangere (met het overige
deel der gemeente) *geen tweede predikant nodig*
acht, en wij alzoos ten allen tijde, van een
behoorlijke geestelijke verzorging verstoken
zouden blijven.

Ja M. de R., wanneer er een *grotere kerk* was,
dan staat het bij mij, en bij velen onzer vast,
dat het kerkgaand publiek waarschijnlijk wel
tot 1800 personen *zou stijgen*, hetgeen UEd.
duidelijk zal zijn, als ge weet dat er 3600
Ned. Geref. te Maassluis *gevoonden worden*,
en gedurig nog eenige bijkomen door inkomst in
de gemeente.

Verder meldt U van de meerderheid der
rijke reders en renteniers eenzijdig en kleine
burgers en arbeiders anderzijds. Deze tegen-
stelling M. de R. is wel wat *groot*, als men
weet, dat wel is waar bijna allen der eerste-
genoemden voor het Synodaal genootschap ge-
teekend hebben, maar voorts velen zich er
bijna in het geheel niet meer aan *gelegen laten*
liggen, want de *grootte meerderheid is liberaal*
behoorende tot de *onverschilligen op godsdienstig*
gebied of tot den *Protestantenhoud* en zetten
dan ook geen voet meer in de Hervormde kerk.

Anderzijds zijn er wel is waar bij de Ned.
Geref. wel *meest arbeiders en kleine burgers* maar
men moet weten dat vele werklieden, zooals
kuijpers en sjouwers des zomers 16, 18 a 20
Gld. per week verdienen, dat de *kleine burgerij*
zelfs sterk vertegenwoordigd is, en dat men wel
nog *mier gereden* bij ons aantreft, dan men wel
zou denken.

Dit neemt nu echter niet weg dat er veel
voor Maassluis zien komt, daar *over het alge-
meen* wij toch de *minder gereden hebben*, en er
noodzakelijk een *niet geringe behoefte* is, aan
meer *grooten en niet zoo bedrjft*, dan de *houten*
noodkerk.

Overigens M. de R. ben ik het geheel met
uw *stuk eens* en ik knoop er den wensch aan
vast, dat de rechter, evenals te Oudewater,
waar de synodalen ruim f 1100 vroegen, er
slechts f 450 of ruim 1/3 verkegen, ook zoo
voor Maassluis *billijkheid betracht*, door in plaats
van f 18,000 ten hoogste f 7000 den synodalen
als schadevergoeding toe te kennen.

Beter zoo, dan dat we een te gunstige
voorstelling van de zaak hadden gegeven.

Doch ook zonder dat ware een *tweede*
predikant voor Maassluis zeker alleszins ge-
wenscht.

Zelfs drie predikanten zou volstrekt niet
te veel zijn.

KUYPER.

Uit de Pers.

In het jongste Basilius-nummer bespreekt ook
Prof. Dr. Bavinek de Gymnastische opleiding,
waartrent we lezen:

Jaren lang is er in de Christ. Geref. kerk reeds
uitgezien naar een Geref. Gymnasium. De Synode heeft
er eemaal pogingen toe aangewend, zag deze zelfs
aanvankelijk met een goeden uitlag bekrond, maar
het helaas dien gewichtigen arbeid ter halver wege
waren. Eene Commissie, die zich later vormde en het
plan tot oprichting van een Geref. Gymnasium over-
nam, was veel minder gelukkig in hare pogingen en
liet nu reeds eenige jaren niets meer van zich hooren.
En toch neemt de behoefte aan zulk een inrichting
met den dag toe. Het aantal zonen, dat uit on-
kringen de Staatsgymnasia beoefent, vermeerderd ieder
jaar. Onder de studenten, die jaarlijks aan de Theol.
School worden ingeschreven, vormen de gymnasiasten
een steeds grooter getal. Van de vijftien studenten,
die bij den aanvang van den nieuwen cursus aanwa-

men waren er niet minder dan acht, die het Gym-
nasium hadden beoefend en het eind diploma hadden
verkegen.

Wat verschijnsel verdient onze opmerkzaamheid. Het
heeft ons veel te zeggen. Allereerst spreekt zich daarin
uit, dat tal van geenen in onze Kerk de voorberei-
dende studie aan de Theol. School onvoldoende achten
en de literarische vorming aan de Gymnasia, zelfs in
weerszij van hun door en door ongelukkig richting
hooger schatten dan die aan hun eigene Kerk-school.
Ten tweede zegt ons dit verschijnsel, dat de tijd voorbij
is, waarin men eerst op gevorderden leeftijd, gelijk
vroeger veelal, tot de studie en tot den predikanten-
kwam; de keuze om leeraar te worden geschiedt op
veel jongeren leeftijd, en de opleiding er toe begint
reeds van kindertijd af. Ten derde worden wij door
dit verschijnsel voor het droomt feit geploast, dat tal
van toekomstige dienaren des Woords een lang en
belangrijk gedeelte van hun leven opgevoeld worden
in een geest en richting, die geheel buiten de belijde-
nis van den Christus ongaaf of, erger nog, aan de
belijdenis leest vijandig is. En ten vierde doet dit
verschijnsel het volstrekt niet denkbeeldige gevaar ont-
staan, dat er in de studentenwereld en later ook on-
der de predikanten een scheiding komt tusschen hen
die trouw zijn op het het geest en Geref. Gymnastische
opleiding, en hen die dat voorrecht hebben gemist.

Om al deze redenen, wier gewicht niemand ontge-
ven kan, is het dringend noodig, dat er verandering
komte. Zoo mag en zou kan het niet lang meer blij-
ven. De Christ. Geref. kerk zou het zich dan te laat
bedragen. De gevaren zijn veel ernstiger dan menigen
denkt. De meeste jongelingen, die de Gymnasia be-
zoeken, brengen van deze mischien wel geen af-
wijpende gevoelens, maar dan toch, een algemeen
geest, een zekere vorming van hoofd en hart mede,
die door latere studie aan de Theol. School moeilijk
geheel kan overwonnen worden, en dan naderhand
lijkt en van de ernstige gevolgen worden kan voor
het toekomst der kerk. Daarom is het noodig
dat de Christ. Geref. kerk bij tijds de baken verzetze,
er het gij verloop.

Den stroom keeren kan zij niet meer. Zij kan geen
verloof onvoorwaardig tegen het bezoek der neutrale
Gymnasia. Dat zou ook niet baten. Zij kan dien was-
senden stroom evenmin tegen gaan, als waarschijnlijk
over eenige jaren de nu reeds zich openbarende en
zouder twijfel toeneemende begerte om niet aan een
Theol. School maar aan een Universiteit de opleiding
te ontvangen. Het moet komen tot een Gymnasium
en tot een Universiteit. De teekenen wijzen er heen.
De tijden roepen er om. En het zou ontzorg wezen
aan hare roeping, als de Christ. Geref. kerk daarop
geen acht gaf en daarmee geen rekening hield.

En dan laat hij zich aldus uit over de mid-
delen, om betering in den toestand te brengen:

Na heeft Dr. Bootsma het denkbeeld geopperd om
een onderzending te doen op te richten voor zulke he-
hoofde jongelieden, die het Christelijk Gymnasium te
Amsterdam of te Zetten bezoeken. En dat is uite-
nemend. Maar het is niet genoeg. Zoo worden slechts
enkele geholpen. Maar of onze aanstaande predikanten
moeten voortaan een Gymnastische opleiding ontvan-
gen. Het onderscheid in voorbereiding mag niet be-
standig worden. De ongelovige geest der Gymnasia
mag niet in onze predikanten en doopkerken. In
daarom is tweemaal noodig: een eigen Gymnasium
waar al onze aanstaande leeraars worden opgeleid en
een onderzendingsschool voor hen, die de kosten der
studie zelf niet kunnen betalen.

Ongetwijfeld zal deze stem weerklink vinden.
Al begrijpt men toch ten volle, dat de
Christ. Gereformeerden in den eersten tijd van
nood en beperkte middelen, roeien moesten
met de rimen, die zij hadden, toch liet
zich nimmer verheien, dat er aan den gang
van het Hooger Onderwijs in hun kring iets
ontbrak.

Want wel hebben de Congregationalisten,
Methodisten en Baptisten van allerlei aard in
Engeland zich, krachtens hun beginsel, de
gymnastische opleiding minder aangezien, en
hebben ook de Free Church en andere Gere-
formeerde vrije kerken ten deze hun voetspoor
gedrukt. Maar toch valt niet te ontkennen,
dat het Gereformeerde beginsel andere eischen
stelt, waaraan alleen op de wijze door Dr.
Bavinck aangegeven, kan worden voldaan.

Ook wat deze aangelegendeit betreft zou
vereniging van alle Gereformeerden in den
lande zoo zeer gewenscht zijn.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned.
Geref. kerken.

De kerkeraad der Ned. Geref. kerk van Lop-
lik en Kabauw heeft het voorrecht, aan de
zusterkerken te mogen berichten, dat, door de
ontferminge Gods, ook de kerk te dier plaatse
in den weg der reformatie is geleid geworden.
Nadat herhaalde malen vruchteloos aan den
kerkeraad der synodale machteloos was ver-
zoekt, het werk der reformatie ter hand te
nemen, kwamen de tot dat einde opgeroepen
broeders op den 9den September samen, om,
krachtens het ambt der geloovigen, over te
gaan tot de verkiesing van nieuwe, naar den
Woorde Gods wettige ambtsdragers. Op den
7den October worden de gekozenen door Dr.
G. Ringnalds, van Utrecht, daartoe door de
classis aangewezen, in hunne ambten bevestig-
d, en werd daarna vergadering van den ker-
keraad gehouden. In deze samenkomst nam
bij, in de mogendheid des Heeren, het besluit,
om, voor de kerk van Loplik e. a., met de syn-
odale organisatie van 1816 te breken, en
weder kracht en geldigheid te verleen aan de
wettige kerkenorde van 1618/19.

Mededeeling hiervan doende, wenscht de
kerkeraad niet de zusterkerken door den band
der belijdenis vereenigd, gemeenschap te oef-
nen, tot onderlinge opbouw; in den weg
des gebeds; in den strijd tot verdere refor-
matie der kerken naar den Woorde Gods.

De Koning zijner kerke, die mildelijk geeft
en niet verwijt, verzoene alle schuld; versterke
wat zwak is, en stiere alles is de rechte spo-
ren, tot heil der vrijgemaakte kerken en tot
eere zijns Naams!

De kerkeraad van Loplik e. a.:
G. RINGNALDS, h. t. consulent.
ANTH. DEN HARTOG, ouderling.
J. SPELT.
J. HOOGENDOORN, diaken.
C. BENSCHOP.

Adres van den kerkeraad:
ANTH. DEN HARTOG.

Verslag van de vergadering der Ned.
Geref. kerken in de classis Dockum,
gehouden Donderdag 25 Sept. 1890
te Dockum.

1. Da. C. W. E. Ploos van Amstel opeat
als praesides de vergadering met het laten zingen

van Ps. 105: 3, het lezen van Hand. 20: 18-36
en gebed.

2. Da. W. Maan en ouderling W. W. Hol-
werda onderzoeken de geloofsbrief: Uit 20
kerken zijn 33 afgevaardigden met keurstem-
men tegenwoordig en 3 diakenen als gasten.

Ontrent drie geloofsbriefen moet op een
onnavkeurigheid worden gewezen.

3. Als assessor wordt aangewezen Da. J. J. A.
Ploos van Amstel en als scriba Da. E. Zwiers.

4. De acta der vorige vergadering worden
gelezen en goedgekeurd.

5. Het voorstel om het aantal vacatuurben-
ten te wijzigen, met het oog op het vermindert
getal bedienaren des Woords en de vele vacante
kerken, wordt na levendige bespreking aange-
nomen.

Ten einde, zoo mogelijk, een *jaiste* wijziging
te treffen, wordt de behartiging dezer zaak op-
gedragen aan een commissie van 2 predikan-
ten en 3 ouderlingen, t. w. Da. J. J. A. Ploos
van Amstel, Da. P. D. de Groot; de broeders
J. J. Wolbeek van Holwerd, H. J. Boersma
van Dockum en J. L. Steringa van Kollum.

6. Da. J. J. A. Ploos van Amstel brengt ver-
slag uit over het verhandelde in de voorloopige
Synode te Leeuwarden.

Vóór de pauze wordt door Da. De Groot
voorgegaan in den gebede; na de pauze door
Da. Woudstra.

7. Da. J. J. A. Ploos van Amstel brengt ver-
slag uit van de gehouden kerkvisitatie. Enkele
tuchttaken en vragen over grensregeling, door
sommige gemeenten gedaan, geven aanleiding
tot nadere bespreking.

De eerste behandeling dezer zaken wordt
overgelaten aan het beleid van de kerkeraden
dier gemeenten, die in de verschillende zaken
betrokken zijn.

8. Als deputaten met den last om de min-
vermogen kerken te ondersteunen, worden
benoemd Da. J. J. A. Ploos van Amstel en
Da. P. D. de Groot.

9. Ontrent de vraag naar de beste wijze
van Evangelieverkondiging op de Surhuister-
veenster heide, oordeelt de classis deze zaak
voorloopig te moeten opdragen aan de kerk
van Augustinusga met Surhuizum en die van
Droghelam.

10. Bij het onderzoek naar Art. 41 D. K.
geeft de classis advies omtrent enkele vragen:

a. aan de broeders van Akkerwoude, dat het
oprichten der Chr. school zoo mogelijk onder
biddende samenwerking met de Chr. Geref.
in vertrouwen aan hunne zorg wordt overge-
elaten;

b. aan de kerk van Akkerwoude omtrent een
geval van doopsbediening;

c. aan de kerk van Metslawier in betrekking
tot de bediening van den Heiligen doop en
het handhaven der tucht;

d. aan de kerk van O. Nijkerk, dat de classis
er geen bezwaar in ziet om een diaken op het
dubbeltal voor ouderling te plaatsen, zoo men
hierin maar nimmer eenige promotie zie; noch
ook om in een bijzonder geval aldaar af te
gaan van de historische grens der gemeente.

11. Wat de regeling der consulentenschappen
betreft, wordt alleen opgemerkt, dat reeds
vroeger de zorg voor de gemeente van Ee,
wanneer daar drang tot reformatie kwam, aan
de kerk van Engwierum met haren consulent
was opgedragen.

12. Op de vraag van de kerk van Holwerd:
„kunnen twee broeders naar het vleesch, ouder-
ling zijn?” wordt geantwoord, dat wanneer het
moelijk anders kan, er geen bezwaar in steekt.

13. Aan Da. H. H. Woudstra en broeder G.
F. Wamelink, van Dokkum, wordt opgedragen
om met den actarius van de classis Leeuwarden
het archief te onderzoeken, opdat de
classis Leeuwarden weder besit krijge van de
stukken die geheel — en afschnit van die,
welke gedeeltelijk op deze classis doelden tijdens
de vroegere combinatie.

De e. k. gewone vergadering zal D. V.
Donderdag 12 Dec. a. s. des morgens 10 uur
te Dockum worden gehouden en door de kerk
van Oudwoude en Westergeest worden samen-
geroepen.

Da. J. J. A. Ploos van Amstel sloot de ver-
gadering met dankzegging.

Da. E. ZWIERS,
h. t. scriba.

Anjum, 1 Oct. 1890.
Het adres der classis is dat van den scriba
van den kerkeraad der kerk te Dokkum, h. t.
G. F. Wamelink.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned.
Geref. kerken.

De kerkeraad der Ned. Geref. kerk van Lop-
lik en Kabauw heeft het voorrecht, aan de
zusterkerken te mogen berichten, dat, door de
ontferminge Gods, ook de kerk te dier plaatse
in den weg der reformatie is geleid geworden.
Nadat herhaalde malen vruchteloos aan den
kerkeraad der synodale machteloos was ver-
zoekt, het werk der reformatie ter hand te
nemen, kwamen de tot dat einde opgeroepen
broeders op den 9den September samen, om,
krachtens het ambt der geloovigen, over te
gaan tot de verkiesing van nieuwe, naar den
Woorde Gods wettige ambtsdragers. Op den
7den October worden de gekozenen door Dr.
G. Ringnalds, van Utrecht, daartoe door de
classis aangewezen, in hunne ambten bevestig-
d, en werd daarna vergadering van den ker-
keraad gehouden. In deze samenkomst nam
bij, in de mogendheid des Heeren, het besluit,
om, voor de kerk van Loplik e. a., met de syn-
odale organisatie van 1816 te breken, en
weder kracht en geldigheid te verleen aan de
wettige kerkenorde van 1618/19.

Mededeeling hiervan doende, wenscht de
kerkeraad niet de zusterkerken door den band
der belijdenis vereenigd, gemeenschap te oef-
nen, tot onderlinge opbouw; in den weg
des gebeds; in den strijd tot verdere refor-
matie der kerken naar den Woorde Gods.

De Koning zijner kerke, die mildelijk geeft
en niet verwijt, verzoene alle schuld; versterke
wat zwak is, en stiere alles is de rechte spo-
ren, tot heil der vrijgemaakte kerken en tot
eere zijns Naams!

De kerkeraad van Loplik e. a.:
G. RINGNALDS, h. t. consulent.
ANTH. DEN HARTOG, ouderling.
J. SPELT.
J. HOOGENDOORN, diaken.
C. BENSCHOP.

Adres van den kerkeraad:
ANTH. DEN HARTOG.

Verslag van de vergadering der Ned.
Geref. kerken in de classis Dockum,
gehouden Donderdag 25 Sept. 1890
te Dockum.

1. Da. C. W. E. Ploos van Amstel opeat
als praesides de vergadering met het laten zingen

welbeschouwd nog veel minder, ja niets uit-
richten.

In het welbekende Brighton, in Engeland,
woont op het oogblik de eervoorde oud-
zending Edw. Storrow. Hij houdt zich, na
veeljarigen arbeid in de heidenwereld, thans
 bezig met door zeer degelijke boeken en op-
stellen de zaak der Zending, die hem levens-
zaak blijft, te dienen, en onderscheidt zich als
een man van bijzondere kennis en talent.
Onlangs nu leverde hij een beschouwing over
buitenlandsche Zending in de 17de en 18de
eeuw. Aan dit zijn werk willen we een en ander
ontleenen, o. a. wijl daarin ook op niet te ver-
smaden wijze recht wordt gedaan aan de po-
gingen, door de kerken onzes lands van ouds
aangewend tot kerstening der heidenwereld.
Storrow toont aan, hoe de Nederlanders vaak
de voortrekkers en pioniers waren op 't Zen-
dingsveld. Bovendien echter heeft hij op meer
dan een punt een verrassenden en scherp
blik.

Ook deze schrijver erkent, dat de Protestan-
tische Zendingsarbeid onder de heidenen
in deze eeuw tot een kracht en ontwikkeling
kwam, waarbij de eeuwen die voorafgingen
tamelijk diep in de schaduw staan. Maar,
zegt hij, daarvoor waren drie redenen: De
zwakheid en geringheid der kerken in de eerste
tijden na de hervorming en nog later; de strijd
tegen het pausdom, en het Evangelisatiewerk
in eigen gebied en kolonie, dat vaak alle
krachten in beslag nam.

De volkeren, die met de Reformatie mee-
gingen en de nieuwe leer aannamen, hadden
evenzeer als de kerken die onder hen ont-
stonden in den beginne zware tijden door te
maken. De geestelijke strijd werkte dien
met het zwaard en de kerken deelden in den
oogst der tijden. Deze opkomende of pas
gevoerde kerken te vergelijken, wat kracht en
betekenis naar buiten betreft, met de tegen-
woordige Protestantische, is niet mogelijk. We
moeten nooit vergeten dat ontzaglijk veel, wat
we op elk gebied in de niet-Roomsche Chris-
tenheid van het heden vinden, eerst in de
laatste honderd vijftig jaar in 't leven trad.
Dr. Storrow trekt te dezer opzichte tusschen
het Protestantisme van toen en van thans de
vergelijking tuss